

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CMUS
PROFESIONAL
DA CORUÑA

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa

REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Modelo MD75PRO01

Programación de Improvisación (6º de Grao Profesional)

CURSO 2020-2021

ÍNDICE

1. Introducción	3
2. Metodoloxía	3
2.1.Modificacións debidas ao COVID 19	4
3. Atención á diversidade	5
4.Temas transversais	6
4.1. Educación en valores	6
4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	7
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	8
7. Organización do curso	8
7.1.Obxectivos xerais	8
7.2.Obxectivos específicos	9
7.3.Contidos	9
7.3.Avaliación	11
7.4.1.Criterios de avaliación	11
7.4.2.Mínimos esixibles	12
7.4.3. Procedementos e ferramentas de avaliación	12
7.4.4.Criterios de cualificación	13
7.5. Medidas de recuperación	13
7.5.1.Procedementos de recuperación ordinarios	13
7.5.2.Probas extraordinarias de setembro	14
7.6. Recursos didácticos	15
8. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	16
9. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	16

1.Introdución

A lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, establece no seu artigo 45 que as ensinanzas artísticas teñen como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir unha cualificación dos futuros profesionais da música.

A citada lei, establece no seu artigo 6.2 que o goberno fixará, en relación cos obxectivos, as competencias básicas, os contidos e os criterios de avaliación, os aspectos básicos do currículo que constitúen as ensinanzas mínimas. Así mesmo, no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das Ensinanzas Profesionais de música, dentro das Ensinanzas Artísticas.

O Grao Profesional ten como fins os arriba citados e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

A presente programación de concreción á devandita lei a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros de traballo de aula nesta materia no Conservatorio Profesional de Música de La Coruña.

2.Metodoloxía

As clases impartiranse en grupos de tres mesmo de dous se o número de alumnos matriculados o esixise, pero nunca de máis de tres. A razón de traballar con número tan reducido é que iso permite facer traballo de grupo e á vez atender individualmente cada alumno. A clase en grupo é enriquecedora ao nutrirse cada alumno das ideas dos demais e o número reducido, ademais de permitir a atención individual, axuda a impedir que algún alumno con carencias quede demorado con respecto aos outros. Esta estrutura das clases unida ao feito de que na aula en que se imparten se dispón de número abondo de teclados, fai que os alumnos poidan estar continuamente ao piano permitindo con iso que calquera concepto teórico se leve á práctica de inmediato e impedindo as distraccións tan comúns en grupos

máis grandes. Debido a isto, todas as cuestións teóricas que se sinalan nos Contidos, enténdese que serán realizadas, non sobre o papel se non directamente no piano ou no instrumento que toque o alumno. Como norma xeral, non se tratarán asuntos teóricos que non vaian ser levados á práctica durante o curso.

2.1. .Modificacións debidas ao COVID 19

Vaia por diante, que o ensino a distancia, por medios telemáticos, de ningún xeito pode substituír ao ensino no aula; é soamente un remedo imposto polas circunstancias sanitarias. Ante a eventualidade de que durante este curso non sexa posible impartir as clases nas aulas, sexa de forma temporal ou permanente, a principal modificación no referente aos contidos é que se procurará, na medida do posible, ver a maior parte dos conceptos teóricos durante as primeiras semanas do curso.

Deste xeito, o profesor pode asegurarse de que foron comprendidos e ten a posibilidade de responder ás dúbidas dos alumnos de forma inmediata, de modo que se estableza un diálogo fluído. Isto conséguese infinitamente mellor na a aula, estando os alumnos presentes.

Será conveniente proverlles do material teórico (apuntes, exemplos) necesario para que, no caso de que non poidan acudir ao centro, poidan traballar a parte práctica nas súas casas sen a presenza física do profesor.

Tamén, facer especial fincapé na forma de traballar sos; aínda que isto xa se adoita facer en circunstancias normais.

É importante que os alumnos (ou os pais, no seu caso) especifiquen un correo electrónico e un teléfono fiables, pois no mes de marzo houbo varios casos de alumnos imposibles de localizar.

No caso de que non sexa posible impartir as clases en aula, haberá que tomar en conta dúas posibilidades:

- a) que o Conservatorio permaneza aberto
- b) que o Conservatorio estea pechado.

Si o centro permanece aberto, o profesor pode acceder ao aula e impartir as clases co

material nela existente, usando os medios telemáticos de que se dispoña ou se xulgue conveniente, como a aula virtual ou o correo electrónico.

Este segundo sistema foi o empregado durante os meses de abril e maio do curso pasado: enviábonselles tarefas aos alumnos e eles devolvíanas (en forma de documentos escritos, audios ou vídeos) unha vez feitas, para a súa corrección. Os resultados foron o suficientemente satisfactorios, dadas as circunstancias, como para continuar co mesmo sistema. Ademais, agora temos a vantaxe de que non nos pilla por sorpresa, e os alumnos dispoñerán dun material teórico que naquel momento houbo que elaborar, explicar e enviar. Si a interrupción das clases presenciais é por un período curto (unha ou dúas semanas) non ten porqué influír negativamente na aprendizaxe.

De ser máis longa, é indubidable que influirá, pero vista a experiencia pasada, poderase sacar o curso adiante o suficientemente ben, dentro do malo.

Sobre o ensino si o centro permanece pechado, non se pode dicir nada polo momento, pois a Consellería de Educación non deu instrución algunha respecto diso nin explicou si as clases continuarían nin, caso de facelo, de que material dispoñeríamos os profesores para impartirlas. Queda, xa que logo, esta posibilidade, pendente de coñecer todas estas cousas.

3. Atención á diversidade

O alumnado do conservatorio habitualmente esta dentro dun nivel sociocultural e económico medio-alto, cunha gran capacidade de traballo pois ten que compaxinar os estudos de musica cos de ensinanzas xerais. As motivacións para estudar no conservatorio son distintas e poden variar conforme se suceden os cursos. Os motivos polos que inician os estudos musicais poden ser por iniciativa dos pais, por vocación, como actividade de entretemento, por inercia dun grupo de amigos, etc. Entón, teremos un alumnado variado en canto a motivacións, aptitudes e ritmos de traballo polo que será de vital importancia a atención á diversidade do alumnado para adaptarse ás súas necesidades e realizar unha acción educativa eficaz. A vía para o tratamento da diversidade é a adaptación curricular, que e o conxunto de

accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun alumno ou grupo determinado.

Dependendo das circunstancias que se presenten no aula, o profesor poderá utilizar, entre outros, os seguintes recursos:

- Adaptacións do material didáctico.
- Variacións da metodoloxía.
- Proponer actividades de traballo alternativas.
- Organizar o traballo de forma flexible.
- Acelerar ou frear o ritmo de novos contidos.

4.Temas transversais

4.1.Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais.

Estes contidos que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe espertar no alumnado una especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto. Temas como a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente e coa palabra dada ou educación para a paz poderán ser incorporados tanto na clase individual como na de conxunto.

4.2.Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (T.I.C.)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día mais patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cingúese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das T.I.C. pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados coa materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical. Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, grabadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de si mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes. As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor.

Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recompilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc. O uso de todos os materiais relacionados coas T.I.C. empregados no aula debe respectar en todo momento as leis de distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5.Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Debido ás circunstancias sanitarias e ás medidas de precaución que deben tomarse, é imposible saber neste momento as actividades que poderán realizarse. De todos os xeitos, si o número de contagios (caso de habelos) é o suficientemente pequeno como para continuar coas clases no centro, non hai razón algunha para que non se poidan facer audicións e concertos con formacións reducidas e aforo limitado ou restrinxido aos alumnos, profesores e demais persoas do centro.

En calquera caso, todo depende da evolución dos posibles contagios.

7.Organización do curso

Trátase dunha materia optativa e por tanto consta dun único ano, que se imparte en 6º Curso de Grao Profesional.

7.1.Objectivos xerais

-Como obxectivos xerais poden sinalarse os que seguen:

a) Tratar de habituar aos alumnos a utilizar o teclado en contextos distintos do da estrita práctica instrumental de modo que o vexan como ferramenta imprescindible en cuestións como a análise, o ensino da teoría musical, a impartición de clases de calquera instrumento, os arranxos, a dirección de agrupacións de calquera tipo e outras calquera coas que poderían atoparse no futuro na súa traxectoria profesional como músicos.

b) Acostumalos a que dunha forma práctica e colectiva usen a música feita por outros como base para os seus propias creacións musicais especialmente de forma espontánea e improvisada, ben co piano ben co seu propio instrumento.

c) Achegalos a estilos como a música pop ou o blues, tan pouco traballados nos Conservatorios de Música oficiais.

-O ensino estará baseada na análise e na improvisación. As conclusións extraídas

da análise servirán como referencia para posteriores elaboracións, aplicacións e improvisacións.

-Como cabe esperar nunha materia con contido tan amplo e de soamente un curso de duración, as diferentes materias serán soamente esbozadas, xa que calquera delas daría para varios cursos de intenso estudio. Trátase simplemente de abrir camiños polos que posteriormente poida transitar quen estea interesado niso.

7.2.Obxectivos específicos

-A comprensión real dos elementos que forman unha obra musical.

-A asimilación dos mecanismos mentais e musicais necesarios para interpretar música de forma improvisada.

-Alcanzar o grao de axilidade mental e de coñecementos musicais necesarios para poñer en práctica eses mecanismos.

-Ser capaz de usar o piano como ferramenta para a actividade musical en xeral, máis que como instrumento para interpretar obras.

-Ser capaz de aplicar os coñecementos xa adquiridos nas clases de Harmonía, Análise, Piano Complementario etc á improvisación co piano ou co propio instrumento.

-O coñecemento de estilos musicais tales como o pop, o blues ou a música latina

7.3.Contidos

Debido a que dun tempo a esta parte, as Programacións e o seu seguimento na aula son examinadas e xulgadas por persoas que carecen de coñecementos musicais, reduciuse aquí a relación de Contidos a uns códigos sinxelos de letras e números, de modo que poidan ser comprendidos doadamente por estas persoas, facilitándolles así o seu traballo.

Máis abaixo, no apartado "**Explicación dos Contidos**", detállanse estes con máis precisión utilizando a terminoloxía musical imprescindible para explicalos.

-C1:

-C2:

-C3:

-C4:

-C5:

-C6:

-C7:

EXPLICACIÓN DOS CONTIDOS

-C1: Desenvolvemento melódico de motivos (repetición, inversión espellos, etc) e improvisación nun ámbito modal.

-C2: Desenvolvemento melódico de motivos e improvisación nun ámbito tonal.

-C3: Improvisación de e sobre pezas en ámbitos modais e tonais. Reducción harmónica.

-C4: O Blues: Forma, harmonía, carácter, deseños melódicos característicos, escalas.

-C5: Improvisación sobre formas de Blues. Escalas mixolidia, pentatónica, de blues...

-C6: A canción de 32 compases y sus derivadas: Diferentes estruturas formais, harmonía, escalas.

-C7: Improvisación sobre cancións de 32 compases.

7.4.Avaliación

7.4.1.Criterios de avaliación

Nas diferentes avaliacións, os alumnos deberán ter os coñecementos e aptitudes que se especifican a continuación. Dado que os esixidos en cada avaliación (e en cada curso) son a base para estudos posteriores de maior complexidade, os alumnos deberán acreditar en cada avaliación, estar en posesión dos coñecementos e habilidades das anteriores.

Deben ter, tamén os coñecementos musicais propios do curso no que se atopan, especialmente no que a cuestións harmónicas se refire, pois sen eles, é imposible levar adiante a materia.

Farase unha avaliación dos coñecementos dos alumnos a comezo de curso.

Primeira Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.

- Coñecemento de todas as tríades maiores, menores e diminuídas e dos doce acordes de Dominante con 7ª no teclado

- Coñecemento dos recursos e mecanismos básicos de desenvolvemento melódico (repetición, investimento, espellos, etc.) tanto dentro dun ámbito modal como dun ámbito tonal.

- O Blues. Coñecemento da súa estrutura formal e de diversas variantes armónicas. Escalas para a improvisación.

- A canción de 32 compases. Variantes formais. Escalas para a improvisación.

Segunda Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.

- Coñecemento de todos os acordes no teclado.

- Improvisación de frases nun ámbito tonal ou modal usando diversos desenvolvementos melódicos (repetición, investimento, espellos, etc.)
- Improvisación sobre as formas de Blues usando as escalas correspondentes.

Terceira Avaliación

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades maiores e menores.
- Coñecemento de todos os acordes no teclado.
- Improvisación sobre cancións de 32 compases e as súas derivadas.

7.4.2.Mínimos esixibles

- Coñecemento claro, rápido e seguro dos intervalos e as armaduras das diferentes tonalidades Maiores e menores.
- Coñecemento claro, rápido e seguro dos acordes no teclado.
- Improvisación de frases nun ámbito modal ou tonal, partindo dun motivo dado usando diversos desenvolvementos (repetición, inversión espellos, etc)
- O Blues: forma, harmonía, improvisación.
- La canción de 32 compases: forma, harmonía, improvisación.

7.4.3.Procedementos e ferramentas de avaliación

- Na avaliación tomaranse en conta a asistencia, o rendemento e a participación na clase.

Poderá estar complementada por algunhas probas na aula. De ellas,la que se refire a intervállica e armaduras das tonalidades, será eliminatorio, é dicir, que se non se supera, non se aproba a Avaliación correspondente. Poderá ser oral ou escrita e realizarse en calquera momento do curso. En caso de ser escrita, consistirá nun exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras, deberá estar totalmente correcta e o

alumno disporá de dous minutos para realizala. Tamén será condición imprescindible para aprobar, demostrar que se coñecen os acordes tratados durante o curso. O alumno deberá simplemente tocar no piano os acordes que se lle indiquen. Poderá dispoñelos no teclado ao seu gusto e haberá de facelo con rapidez e seguridade, mostrando que os coñece sen titubeos.

Ao final de curso, e con independencia do nivel alcanzado noutras materias da materia, todos os alumnos deberán facer as dúas probas sobre as citadas cuestións de intervállica e armaduras das tonalidades e sobre o coñecemento dos acordes tratados. Pasar estas probas será condición imprescindible para aprobar o curso, aínda que non garantía diso.

7.4.4.Criterios de cualificación

Para o cálculo das cualificacións teranse en conta as seguintes porcentaxes:

-Comprensión real mediante o análise, dos diferentes elementos harmónicos, rítmicos, melódicos e formais que conforman unha peza musical e aplicación dos resultados á creación de fragmentos, acompañamentos ou pezas completas improvisadas --- 100%

7.5.Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora.

7.5.1.Procedementos de recuperación ordinarios

-No caso de que o número de faltas dun alumno a clase impidise a súa avaliación ordinaria, poderáselle avaliar por medio dun exame que versará sobre os apartados que acaban de ser sinalados nestes Criterios de Avaliación. Se esta circunstancia se dá a final de curso, o exame poderá incluír materias das tres Avaliacións.

7.5.2.Probas extraordinarias de setembro

-Os alumnos que non aproben en Xuño, teñen dereito a un exame no mes de Setembro. Este exame será realizado na aula polo profesor da materia e versará sobre todos os contidos do curso.

- a) Realización dun exercicio con cuestións de intervállica e tonalidades.
- b) Tocar no piano acordes de todo tipo co obxecto de demostrar que se coñece a súa constitución.
- c) Improvisación dunha pequena peza a partir dun motivo dado
- d) Interpretación dun Blues que se lle presente e a continuación, improvisación sobre a súa estrutura formal usando as escalas vistas durante o curso (pentatónica, de blues, etc).Terá que aterse ao *tempo* correspondente e tocar con regularidade e continuidade, sen interrupcións nin paradas non pertinentes.
- e) Interpretación a vista, dunha peza tipo AABA e improvisación sobre a súa estrutura harmónica.

EXPLICACIÓN DAS PROBAS

-Apartado a) :El alumno disporá de dous minutos para resolver por escrito un exercicio con 10 intervalos e 10 armaduras e deberá contestalos correctamente todos. É dicir, que se as notas do intervalo polo que se lle pregunta forman, por exemplo, unha 5ª xusta, deberá responder que é unha 5ª xusta e se a tonalidade en cuestión ten, poñamos, tres diéses, ha de responder que tres diéses.

-Apartado b): O alumno terá que tocar no piano de forma inmediata e sen preparación previa un total de vinte e cinco acordes de tipos. Poderá dispoñelos no

piano ao seu gusto. Deberá tocalos todos correctamente e sen titubeos. Isto quere dicir que se se lle manda tocar unha acorde de A bemol Maior, debe tocar un acorde de A bemol Maior; se se lle manda tocar un de Fa sostido menor, debe tocar un de Fa sostido menor e así sucesivamente.

-Apartado c): Ao alumno proporcionaráselle un motivo rítmico-melódico e indicaráselle unha estrutura formal. Tras cinco minutos de preparación mental, que non incluírán en ningún caso o uso do piano, deberá tocar a peza requirida. Terá que facelo co *tempo* que se lle indique e sen que haxa interrupcións, repeticións nin paradas non pertinentes, de modo que haxa continuidade melódica e rítmica.

-Apartado d). Pois iso, o dito máis arriba.

-Apartado e): O alumno deberá repentizar unha peza tipo AABA ou similar, que se lle presente e a continuación, improvisar liñas melódicas sobre a súa estrutura harmónica usando as escalas vistas durante o curso. Terá que aterse ao *tempo* correspondente e tocar con regularidade e continuidade, sen interrupcións nin paradas non pertinentes.

7.6. Recursos didácticos

A materia impártese nunha aula provista de varios pianos eléctricos, tres sintetizadores ordenador e equipo de audio, ademais de materiais xa tradicionais como partituras, lousa, etc. Non se utiliza un tratado concreto se non que se seleccionan fragmentos ou contidos de diversas fontes, tanto de libros impresos como sacados de Internet, ademais doutros materiais, feitos polo profesor da materia

8.Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Ao ser esta unha disciplina cun único profesor e estar encadrada nun Departamento, non con outros profesores da mesma materia, se non con profesores doutras disciplinas, que polo tanto, non teñen se non unha vaga idea do que faise realmente en clase, das cuestións específicas que se estudan e dos métodos de ensino que se utilizan, o seguimento da Programación nas reunións do Departamento, non pasa de charla amigable entre colegas e recae polo tanto a responsabilidade no profesor.

Por esa mesma razón, a confección desta programación (e as das demais do Departamento), non é obra do Departamento en si, tal como - descoñecendo a realidade dos Conservatorios de Música - está lexislado, se non dos profesores das diversas materias.

Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución.

Así mesmo, para un bo desenvolvemento da acción tutorial e unha atención individualizada, intentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

9.Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, avaliando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos de cada avaliación, os resultados artísticos etc.

Deben terse en conta as características individuais de cada alumno: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interés na materia, etc.

Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificando criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado, mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, dispoñibilidade de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc.; en definitiva, os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón só dunha forma teórica.